НАРОДНО СЪБРАНИЕ
№ 51-554-04-230
23 / 06 / 5

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА НАТАЛИЯ
КИСЕЛОВА

16.06

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИСИЯТА
ПО КОНСТИТУЦИОННИ И ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС правя предложения за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване общ законопроект № **51-553-37-30** от 18.06.2025 г. на приетите на първо гласуване законопроект за допълнение на Гражданския процесуален кодекс, 51-454-01-34, внесен от Атанас Зафиров Зафиров и група народни представители на 12.12.2024 г. и законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, № 51-502-01-19, внесен от Министерски съвет на 28.05.2025 г.

1. Параграф 2 се изменя така:

„§ 2. В чл. 78 ал. 9 се изменя така:

„(9) При приключване на делото със спогодба половината от внесената държавна такса се връща на ищеца. Когато съдът одобри сключено споразумение в процедура по медиация, на ищеца се връща 70 на сто от внесената държавна такса, а когато споразумението е постигнато в процедура по медиация, проведена след информационна среща – 85 на сто. Разноските по производството и по спогодбата остават върху страните, както са ги направили, ако не е уговорено друго.“

2. Параграф 3 се изменя така:

„§ 3. Създава се чл. 78а:

„Разноски за информационна среща и медиация по висящи съдебни дела

Чл. 78а. (1) Разноските за информационна среща за процедура по медиация и за медиация в случаите по чл. 19, ал. 1 и 2 от Закона за медиацията с обща продължителност съгласно чл. 23 от Закона за

медиацията се заплащат от бюджета на съда в размерите съгласно наредбата по чл. 25, т. 3 от Закона за медиацията.“

(2) Страна, която не се яви без уважителна причина или откаже да участва в информационна среща за процедура по медиация, когато е била задължена от съда, заплаща разноските за провеждане на един час информационна среща съобразно наредбата по ал. 1. Когато информационната среща не е проведена поради неявяване и на двете страни, разноските за срещата се заплащат от тях поравно. Съответните суми се присъждат в полза на съда съгласно чл. 81.“

3. § 4 се отменя.

4. В § 5 думите „чл.140а[1]“ се заменят с „чл. 140а“.

5. В § 6 думите „чл. 140а[1]“ се заменят с „чл. 140а“, а накрая думата „тях“ се заменя с „това“.

6. Параграф § 7 се изменя така:

„§ 7. В чл. 140 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

(3) Съдът задължава страните да участват лично в информационна среща за процедура по медиация, когато са налице условията по чл. 140а, ал. 1 и 2 и няма пречки по чл. 140а, ал. 3. Страна може да участва в срещата и чрез представител в случаите по чл. 22, ал. 2 от Закона за медиацията.

2. Създават се ал. 4 и 5:

(4) Информационната среща за процедура по медиация се насрочва в подходящ срок преди първото открито заседание.

(5) Съдът може да задължи страните да участват в информационна среща за процедура по медиация и в първото открито заседание, или по изключение до приключване на съдебното дирене в първа инстанция, когато това няма да затрудни разглеждането и решаването на делото в разумен срок. В тези случаи срещата се насрочва в подходящ срок преди следващото открито заседание.

3. Досегашната ал. 3 става ал. 6 и се изменя така:

(6) Съдът насрочва делото в открито заседание, за което призовава страните и им връчва препис от определението по ал. 1. Съдът може да съобщи на страните и проекта си за доклад по делото.“

7. Параграф 8 се изменя така:

§ 8. Създава се чл. 140а:

„Медиация

Чл. 140а. (1) Съдът задължава страните лично да участват в информационна среща за процедура по медиация, когато е предявен иск или до съда е отправено искане за:

1. управление на съсобствена вещ или разпределяне на нейното ползване по чл. 32, ал. 2 от Закона за собствеността;

2. парични вземания по чл. 30, ал. 3 и чл. 31, ал. 2 от Закона за собствеността;

3. делба по чл. 34 от Закона за собствеността – в производството по извършване на делбата;

4. развод по чл. 49, ал. 1 от Семейния кодекс заедно със задължително съединените искове по чл. 322, ал. 2;

5. разрешаване на спорове относно местоживеенето на детето, упражняването на родителските права и задължения, личните отношения с детето и издръжката му по чл. 123, ал. 2 и чл. 127, ал. 2 от Семейния кодекс;

6. изменение на местоживеенето, упражняването на родителските права, личните отношения и издръжката на децата при изменение на обстоятелствата след развода;

7. определяне на мерки за лични отношения с бабата и дядото по чл. 128 от Семейния кодекс;

8. издръжка;

9. възнаграждение или обезщетение, произтичащо от трудово правоотношение, както и за признаване на уволнението за незаконно и неговата отмяна и за възстановяване на предишната работа;

10. парично или непарично вземане по граждански спор, произтичащо от договор, едностранна сделка, непозволено увреждане, неоснователно обогатяване или водене на чужда работа без пълномощие, с цена на иска до 25 000 лв.;

11. парично или непарично вземане по търговски спор по чл. 365, т. 1, без оглед на цената на иска.

(2) Съдът задължава страните в случаите по ал. 1, когато прецени, че спорът е подходящ за решаване чрез медиация, като съобразява всички обстоятелства, свързани с него, включително когато:

1. между страните съществуват трайни отношения;

2. между страните се водят или са водени няколко дела, които имат връзка помежду си;

3. по делото са предявени няколко иска или насрещни претенции;

4. разноските за производството може значително да надхвърлят материалния интерес по делото;

5. бързото доброволно разрешаване на спора е в интерес на страните или на детето;

6. основните факти, от които произтичат претендираните права и възражения, са безспорни;

7. са налице други обстоятелства, които сочат, че спорът е подходящ за медиация.

(3) В случаите по ал. 1 съдът не задължава страните да участват в информационна среща за процедура по медиация, когато:

1. процедурата по медиация е изключена за съответния вид спор със закон;

2. първото съобщение по делото не е връчено на ответника лично или чрез друго лице в предвидените от закона случаи, освен ако той бъде намерен в хода на производството пред първата инстанция;

3. ответникът признае иска;

4. по делото са представени доказателства за извършено насилие на страна по делото от насрещната страна или за съществуването на риск за живота или здравето на детето или за неговия интерес;

5. участието им затруднява разглеждането и решаването на делото в разумен срок;

6. страните не може да се разпореждат с правото, което е предмет на делото;

7. има други обстоятелства, които насочват към обосновано предположение, че медиацията не би довела до споразумение.

(4) Независимо от вида на делото, цената на иска и предпоставките по ал. 2, когато липсват пречките по ал. 3, съдът:

1. приканва страните да разрешат спора чрез медиация, когато е налице писмено съгласие между тях, постигнато преди предявяването на иска;

2. насочва страните към медиация, когато съгласието е постигнато чрез размяна на процесуалните книжа.“

8. Параграф 9 се изменя така:

„§ 9. Създава се чл. 140б:

Провеждане на информационната среща

Чл. 140б. (1) При насрочена информационна среща за медиация, производството по делото не се спира и съдопроизводствените действия продължават.

(2) Страните са длъжни да участват в информационна среща за медиация само веднъж в производството.

(3) Информационната среща за медиация се провежда в определения от съда срок. По общо съгласие страните може да участват в информационна среща и в процедура по медиация и след този срок едновременно с разглеждане на делото или като поискат производството да бъде спряно по реда на чл. 229, ал. 1, т. 1.

(4) При наличие на предпоставките по чл. 149, ал. 2 съдът пристъпва към постановяване на решение по делото, независимо че не е проведена информационна среща - когато съдът не е указал на страните да участват в срещата или някоя от страните не е участвала в нея. Съдът отлага делото за провеждане на информационна среща или на процедура по медиация само по искане на всички страни.

(5) Когато в процедура по медиация е постигнато споразумение, което е представено на съда, то се разглежда по реда на чл. 234 или чл. 321, ал. 5.“

9. В § 10 думите „чл. 314б“ се заменят с „чл. 314а“.

10. В § 11 се правят следните изменения:

1. В т. 1 думите „чл. 140а[1] и 140в“ се заменят с „чл. 140а и 140б“.

2. В т. 2 думата „нови“ се заличава и навсякъде думата „ако“ се заменя с „когато“.

11. Параграф 12 се изменя така:

„§ 12. В чл. 329, ал. 1 изречение второ накрая думите „а разноските по чл. 78а, ал. 1 се заплащат от бюджета на съда“ се заличават и се създава изречение трето: „Член 78а се прилага независимо от разрешаването на въпроса за вината или недобросъвестността.“

12. В § 13 думите „и 78б“ се заменят с „ и 78а“.

13. Създава се § 13а:

„§ 13а. Чл. 410 ал. 5 се изменя така:

„(5) Търговците, държавата и държавните учреждения, общините, нотариусите и частните съдебни изпълнители, както и лицата, представлявани от адвокат, подават заявления за издаване на заповед за изпълнение само по електронен път чрез електронния формуляр, достъпен в Единния портал за електронно правосъдие.“

14. Параграф 14 се отменя.

15. Параграф 15 се изменя така:

„§ 15. В Закона за медиацията (обн., ДВ, бр. 110 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 86 от 2006 г., бр. 9 и 27 от 2011 г., бр. 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 11 от 2023 г., Решение № 11 на Конституционния съд от 2024 г. – бр. 57 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 7, ал. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „включително по време на информационната среща за процедура по медиация“.

2. В чл. 11:

а) в ал. 2 накрая думите „а когато липсва изрично съгласие – денят на първата среща на всички участници с медиатора“ се заличават;

б) алинея 4 се отменя;

в) в ал. 5 се създава изречение второ: „Това съгласие не може да е пречка за предявяване на иск пред съда от страна по договора, като при провеждане на процедура по медиация съответно се прилагат правилата на чл. 140б, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс.“;

г) създава се ал. 6:

„(6) По спорове с участието на потребител и по трудови спорове съгласие на страните за разрешаване на спора чрез медиация поражда действие само когато е дадено след възникването на спора.“

3. В чл. 13:

а) заглавието се изменя така:

„Информационна среща и процедура по медиация“;

б) алинеи 1-3 се изменят така:

„(1) Преди започване на процедурата по медиация се провежда информационна среща, на която медиаторът информира страните по спора за същността и принципите на медиацията, за реда по който тя се провежда, за ролята на медиатора и за последиците от нея. Медиаторът изисква от страните писмено съгласие за участие в процедура по медиация.“

(2) При дадено съгласие по ал. 1 медиаторът е длъжен да посочи на страните всички обстоятелства, които може да породят у тях основателни съмнения относно неговата безпристрастност и неутралност, включително когато медиаторът е лице:

1. което е съпруг или роднина по права линия без ограничение, по съребрена линия до четвърта степен или по сватовство до трета степен на някоя от страните или на неин представител;

2. което живее във фактическо съпружеско съжителство със страна по спора - предмет на медиацията;

3. което е било представител или пълномощник на страна по спора - предмет на медиацията;

4. за което съществуват други обстоятелства, които пораждат основателно съмнение в неговата безпристрастност.

(3) Медиаторът подписва декларация за безпристрастност по отношение на всяка от страна, в която посочва и обстоятелствата по ал. 2, и я предоставя на страните по спора.“

4. В чл. 14 ал. 2 се отменя.

5. В чл. 18:

а) заглавието се изменя така: „Сила на споразумението“;

б) създава се нова ал. 3:

„(3) Когато страните са постигнали споразумение във връзка с предмета на няколко висящи дела, то се одобрява от съда, който разглежда първото образувано дело. Страните представят одобрената съдебна спогодба по останалите висящи дела, които се прекратяват изцяло или частично според съдържанието на спогодбата.“;

в) досегашната ал. 3 става ал. 4.

6. Създава се чл. 19:

„Процедури, провеждани в съдебен център

Чл. 19. (1) В случаите и при условията, предвидени в закон, съдът задължава страните по висящо съдебно дело да участват в информационна среща за процедурата по медиация, която се провежда в съдебен център по медиация към съответния съд.

(2) След като медиаторът информира страните за обстоятелствата по чл. 13, ал. 1, те може да обсъдят с него и възможностите за постигане на споразумение по конкретния спор.

(3) След проведената информационна среща и при съгласие на страните, в съдебния център се провеждат процедури по медиация по спорове - предмет на висящо съдебно дело.

(4) След информационната среща страните може по своя преценка да проведат медиация и извън съдебния център.

(5) Процедура по медиация в съдебен център може да бъде проведена по инициатива на страните по висящо съдебно дело и извън случаите по ал. 1 и 2.

(6) Във всички случаи на медиация по висящо съдебно дело се прилага съответно чл. 140б, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс относно развитието на съдебното производство.“

7. Създава се чл. 20:

„Медиатор към съдебен център по медиация

(1) Медиатор към съдебен център по медиация може да бъде лице, което отговаря на изискванията на чл. 8, ал. 1, завършило е висше образование и е преминало допълнителен подбор и специализирано обучение по ред, определен в наредба по чл. 25.

(2) При окръжните съдилища се водят списъци на медиаторите към съдебните центрове по медиация. За вписване на медиатори в списъците не се събира такса.“

8. Създава се чл. 21:

„Определяне на медиатор

Чл. 21. (1) Информационната среща се провежда от един или повече медиатори от съответния съдебен център по медиация, определени от координатора на центъра при условия и по ред, предвидени в наредба по чл. 25.

(2) Процедурата по медиация се провежда от един или повече медиатори към съответния съдебен център по медиация, посочени по общо съгласие на страните, а при липса на съгласие, определени от координатора на центъра, освен в случаите по чл. 19, ал. 4.

(3) По своя преценка в зависимост от предмета на делото съдът може да укаже да участва медиатор с юридическо образование.“

9. Създава се чл. 22:

„Информационна среща за процедура по медиация

Чл. 22. (1) В случаите по чл. 19, ал. 1 страните са длъжни да участват в информационна среща с медиатор, в която той предоставя на страните

информацията по чл. 13, ал. 1, както и относно последиците от процедурата по медиация по отношение на висящото дело.

(2) Страните участват в информационната среща лично, недееспособните – чрез законния си представител, а ограничено дееспособните – с попечителско съдействие. Когато страна по делото е държавата, община или юридическо лице, те може да бъдат представлявани и от пълномощник с изрично пълномощно. Когато страните са повече от две или на страната на ищеца или на ответника участват повече от две лица, те може да упълномощят изрично едното от тях или трето лице да ги представлява.

(3) Информационната среща се отлага при наличие на уважителни причини, за които страната уведомява координатора на съдебния център. Страната може да поиска отлагане на срещата само веднъж.

(4) Медиаторът предоставя на съда информация относно участието на страните в информационната среща при спазване на принципа на поверителност.“

10. Създава се чл. 23:

„Заплащане на медиацията

Чл. 23. Информационната среща и процедурата по медиация по висящо съдебно дело по чл. 19, ал. 1 и 3 с обща продължителност до 3 часа се заплащат от бюджета на съда. Разноските включват осигуряване на помещение и други условия за провеждане на срещите и възнаграждение за медиатор, предвидени в наредба по чл. 25.“

11. В чл. 24 ал. 2 и 3 се отменят.

12. Създава се чл. 25:

„Подзаконова уредба

Чл. 25. Висшият съдебен съвет приема наредби за:

1. подбора, статута и дейността на медиаторите към съдебните центрове;

2. организацията и провеждането на информационните срещи и на процедурите по медиация в съдебните центрове;

3. размера на дължимите от страните такси, вида на разноските и възнаграждението на медиаторите;

4. структурата, организацията и координирането на дейността на съдебните центрове по медиация и задълженията на координатора.“

16. Параграф 16 се изменя така:

„§ 16. Висшият съдебен съвет приема наредбите по чл. 25 от Закона за медиацията в едномесечен срок от влизането в сила на този закон.“

17. Параграф 17 се изменя така:

„§ 17. Този закон се прилага за производствата, образувани след влизането му в сила. Заварените при влизането в сила на този закон висящи съдебни производства се довършват по досегашния ред.“

18. Създава се § 19:

„§ 19. Параграф 13а влиза в сила 2 месеца от обнародването на този закон в „Държавен вестник“ относно подаването на заявление от лицата, представлявани от адвокат.

АННА АЛЕКСАНДРОВА: